

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020-12-23 Nr. 73-16
Vilnius

Posėdis įvyko 2020 m. gruodžio 21 d. 13.00–14.30 val. nuotoliniu būdu (pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas).

Posėdžio pirmininkė – Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorė – Loreta Naraškevičienė, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Civilinės saugos valdybos Gyventojų apsaugos organizavimo skyriaus vyriausioji specialistė.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Giedrė Balčytytė, Vyriausybės kanclerė (komisijos pirmininko pavaduotoja), Arvydas Anušauskas, krašto apsaugos ministras, Aušrinė Armonaitė, ekonomikos ir inovacijų ministrė, Evelina Dobrovolska, teisingumo ministrė; Simonas Gentvilas, aplinkos ministras, Saulius Greičius, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) direktorius, Simonas Kairys, kultūros ministras, Dainius Kreivys, energetikos ministras, Gabrielius Landsbergis, užsienio reikalų ministras, Gabrielius Landsbergis, užsienio reikalų ministras, Rustamas Liubajevs, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) vadas, Kęstutis Navickas, žemės ūkio ministras, Monika Navickienė, socialinės apsaugos ir darbo ministrė, Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, Gintarė Skaistė, finansų ministrė, Marius Skuodis, susisiekimo ministras, Mindaugas Steponavičius, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininkas, Jurgita Šiugždinienė, švietimo, mokslo ir sporto ministrė.

Kiti asmenys:

Darius Urbonas, Lietuvos Respublikos Prezidento patarėjas, Dainius Kaunas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupės vadovas, Vitalij Dmitrijev, Seimo kanceliarijos Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto biuro vedėjas, Valstybės saugumo departamento atstovas, Darius Domarkas, LR Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės vadovas, Zita Klumbytė, LR Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės patarėja, Jurgita Laskevičiūtė, LR Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės patarėja, Lina Laurinaitytė, vidaus reikalų ministrės patarėja, Mindaugas Bajarūnas, LR Vidaus reikalų ministerijos Strateginės komunikacijos skyriaus vedėjas, Božena Zaborovska–Zdanovič LR Vidaus reikalų ministerijos Strateginės komunikacijos skyriaus patarėja, Mindaugas Kanapickas, PAGD direktoriaus pavaduotojas, Edgaras Geda, PAGD Civilinės saugos valdybos viršininkas, Antanas Montvydas, VSAT vado pavaduotojas, Saulius Nekraševičius, VSAT Sienos kontrolės organizavimo valdybos viršininkas, Žilvinas Tomkus, LR Krašto apsaugos ministerijos Karo tarnybos ir personalo departamento direktorius, laikinai atliekantis kanclerio funkcijas, Monika Mertinaitė, LR Krašto apsaugos ministerijos Gynybos politikos grupės vyresnioji patarėja, Živilė Simonaitytė, sveikatos apsaugos viceministrė, Rasa Kiūdytė, LR Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausioji patarėja, Loreta

Ašoklienė, LR Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Sveikatos stiprinimo skyriaus vedėja, Ramunė Marija Stasiūnaitienė, Radiacinės saugos centro direktoriaus pavaduotoja, laikinai vykdanči direktoriaus funkcijas, Julius Žiliukas, Radiacinės saugos centro Ekspertizės ir apšvitos stebėsenos departamento direktorius, Povilas Poderskis, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, Sandra Norbutaitė, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Civilinės saugos skyriaus patarėja, Marius Švaikauskas, UAB „Vilniaus vandenys“ generalinis direktorius.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

1. COVID-19 epidemiologinės situacijos apžvalga, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarime Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ nustatytų priemonių pakankamumo vertinimas ir jų griežtinimo poreikis.

Pranešėjas Sveikatos apsaugos ministerijos atstovas

2. Siūlymai dėl savaitgalį taikytų karantino režimo užtikrinimo priemonių.

Pranešėjas Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos atstovas

3. Valstybės sienos su Baltarusija teisinio režimo užtikrinimas nuo šių metų gruodžio 21 d. – esama situacija, galimos rizikos ir priemonės joms valdyti

Pranešėjas Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos atstovas

4. Geriamojo vandens tiekimo Vilniaus mieste problematika, susijusi su galima avarija Astravo atominėje elektrinėje.

Pranešėjai Aplinkos ministerijos, Radiacinės saugos centro, Vilniaus miesto savivaldybės atstovai.

5. Kiti klausimai

POSĖDŽIO EIGA:

Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė VESK pirmininkė, pasveikino posėdžio dalyvius, pasiteiravo, ar yra sprendimams priimti reikalingas kvorumas, ar nėra prieštaraujančių darbotvarkei, ir pasiūlė pradėti posėdį.

1. SVARSTYTA: COVID-19 epidemiologinės situacijos apžvalga, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarime Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ nustatytų priemonių pakankamumo vertinimas ir jų griežtinimo poreikis.

Loreta Ašoklienė, vyriausioji epidemiologė, pristatė COVID-19 ligos esamą epidemiologinę situaciją (susirgimų ir mirčių atvejų skaičių) pasaulyje, tame tarpe – Europos Sąjungos šalyse, Jungtinėje Karalystėje (toliau – JK). Supažindino su Europoje keliautojams taikomomis priemonėmis (pagal Europos Tarybos rekomendacijas), kurios yra efektyvios ir toliau išlieka. Išsamiau pakomentuota situacija dėl JK nustatyto mutavusio viruso bei mūsų šalyje taikomas atsako priemonės (keleivinių skrydžių ribojimas iš JK; visos JK įtraukimas į paveiktų šalių sąrašą) ir nustatytus reikalavimus atvykusiems iš JK (10 d. izoliacija nuo atvykimo arba laboratorinio tyrimo atlikimas ar turėjimas). L. Ašoklienė detaliau apžvelgė COVID-19 dinamiką Lietuvoje: patvirtintų ligos atvejų, sergančiųjų, mirusiųjų, pasveikusiųjų skaičių; atliekamus tyrimus, hospitalizuotus ligos atvejus. Apžvelgti COVID-19 sergamumo ir gyventojų mobilumo duomenys. L. Ašoklienė pastebėjo, kad gyventojų mobilumas yra sumažėjęs, ir atsiranda situacijos stabilizavimosi požymių.

Rustamas Liubajevs, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) vadas, supažindino su atvykstančiųjų kontrolės mechanizmu, galimybėmis ir pajėgumais. Akcentuotas pareigūnų vykdomas informacijos keitimasis su Nacionalinės visuomenės sveikatos centro specialistais.

Posėdžio dalyviai diskutavo dėl mūsų šalyje nustatytų ir taikomų priemonių bei jų pakankamumo ar galimo poreikio jas griežtinti, aptartos nepaprastosios padėties įvedimo prielaidos, atvykstančiųjų į mūsų šalį kontrolės galimybės bei sveikatos apsaugos sistemos pajėgumai ir testavimo plėtimo galimybės. Taip pat aptartas teisinis reguliavimas dėl motorinių transporto priemonių vairuotojų praktinio egzaminavimo paslaugos teikimo karantino laikotarpiu.

A. Bilotaitė, atsižvelgiant į Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktą informaciją ir diskusijų metu išsakytus argumentus, pasiūlė VESK nariams priimti sprendimus šiuo klausimu.

NUTARTA:

1. Pritarti tikslingumui Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarime Nr. 1226 nustatytas ir kitas COVID-19 valdymo priemones ir jų efektyvumą, kiekvieną savaitę aptarti VESK, o aptarus VESK – teikti atitinkamus siūlymus Vyriausybei.

2. Atsižvelgiant į tai, kad dėl Jungtinėje Karalystėje plintančios naujos COVID-19 atmainos, Vyriausybei nuo 2020-12-21 uždraudus atvykimą iš Jungtinės Karalystės oro transportu, gali padidėti asmenų iš Jungtinės Karalystės grįžimas automobilių keliais:

2.1. pritarti tikslingumui, kad Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos Šengeno sienų kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir neviršijant šių teisės aktų nustatytų ribų, vykdytų nesistemingus (atsitiktinius) patikrinimus siekiant valdyti naujos COVID-19 atmainos įvežtinių atvejų rizikas;

2.2. siūlyti Sveikatos apsaugos ministerijai įvertinti galimybes priimti reikalingus sprendimus, kad asmenys, vykstantys iš Jungtinės Karalystės, užsiregistruotų Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre iki Lietuvos valstybės sienos kirtimo, įskaitant jų kontaktinę informaciją;

2.3. Pavesti Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos ir Sveikatos apsaugos ministerijai bei jai pavaldžioms įstaigoms palaikyti nuolatinį kontaktą, stebėti rizikų dėl naujos COVID-19 atmainos įvežtinių atvejų situaciją ir esant poreikiui nedelsiant siūlyti sprendimus dėl šių rizikų valdymo.

3. Pritarti nuostatai, kad Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarime Nr. 1226 nustatytas reguliavimas, pagal kurį motorinių transporto priemonių vairuotojų praktinio egzaminavimo paslaugos yra draudžiamos, o transporto priemonių vairavimo praktinis mokymas nedraudžiamas, yra nenuoseklus, ir atsižvelgiant į nepalankią COVID-19 situaciją, pavesti Susisiekimo ministerijai pateikti Sveikatos apsaugos ministerijai pasiūlymą dėl Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1226 keitimo, kuriuo praktinis mokymas būtų ribojamas.

Sprendimams pritarta **bendru sutarimu**.

2. SVARSTYTA: Siūlymai dėl savaitgalį taikytų karantino režimo užtikrinimo priemonių.

Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, padėkojo socialiniams partneriams, ypač – Šaulių sąjungai, padedantiems užtikrinti policijos pareigūnams viešąją tvarką, ir pristatė esamą situaciją šalyje, informuodamas, kad gyventojai išsiklausė į priimtus sprendimus, ir savaitgalį judėjimas savivaldybių teritorijose yra sumažėjęs. Detaliau supažindino su pažeidimų mastu ir pradėtų administracinių teisenų pobūdžiu. Taip pat supažindino su karantino režimui užtikrinti policijos pareigūnų taikomomis ir ateityje numatomomis taikyti priemonėmis. Tai – dronų pasitelkimas, siekiant išvengti automobilių spūsčių; mišraus kontrolės metodo taikymas, vykdant išvykstančių ir atvykstančių į savivaldybių centrus asmenų kontrolę; saugumo reikalavimų didinimas kontrolės patikros postams ir turimų išmaniųjų įrankių, tokių kaip įvairios aplikacijos, taikymas ir kt. Akcentuotas taikomų priemonių efektyvumas, o taip pat – ir identifikuotos problemos bei jų sprendimo būdai. Pasiūlyta inicijuoti teisinio reglamentavimo pakeitimus, nustatant asmenų, esančių ir važiuojančių transporto priemonėse, skaičių, taip pat pasiūlyta žiedines savivaldybes laikyti vienu vienetu ir taikyti tuos pačius reikalavimus.

Sprendžiant problemą, susijusią su vežėjų veikla, pasiūlyta taikyti efektyvesnę informacijos, apie karantino režimo reikalavimus, sklaidą keliaujantiems.

R. Požėla akcentavo, kad mobilumo šalies keliuose apribojimas išlieka aktualus ir ateityje, taip pat svarbu nuolat stebėti situaciją ir prireikus imtis galimų priemonių viešojo saugumo užtikrinimui.

A. Bilotaitė, padėkojau už pranešimą ir pasiūlė VESK nariams priimti sprendimus šiuo klausimu.

NUTARTA:

1. Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos nuolat stebėti situaciją ir esant rizikoms teikti pasiūlymus dėl galimų priemonių viešojo saugumo užtikrinimui.

2. Pritarti nuostatai teikti Vyriausybei siūlymą dėl teisinio reglamentavimo tikslinimo, nustatant, kad viešose vietose ir transporto priemonėse, išskyrus miesto, tarp miestinio ir priemiestinio reguliaraus susisiekimo keleivinio transporto priemonėse ar transporto priemonėse, kuriose vykstama į darbo vietą, būti ne didesnėmis nei 2 asmenų grupėmis arba ne daugiau kaip vienos šeimos ir (ar) vieno namų ūkio nariams.

3. Atkreipti dėmesį į Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarime Nr. 1226 nustatyto teisinio reguliavimo, ribojančio judėjimą tarp savivaldybių, problematiką, kiek tai susiję su judėjimu iš ir į žiedines savivaldybes, ir pasiūlyti Vyriausybei svarstyti šį klausimą įvertinant tiek organizacinių judėjimo ribojimų priemonių taikymą, tiek nutarime nustatyto reguliavimo keitimą.

Sprendimams **pritarta bendru sutarimu.**

3. SVARSTYTA: Valstybės sienos su Baltarusija teisinio režimo užtikrinimas nuo šių metų gruodžio 21 d. – esama situacija, galimos rizikos ir priemonės joms valdyti.

Saulius Nekraševičius, VSAT atstovas, informavo apie situaciją prie Lietuvos valstybės sienos su Baltarusijos Respublika (toliau – Baltarusija), konstatuodamas, kad nuo lapkričio mėnesio ženkliai išaugo sulaikytų trečiųjų šalių piliečių, neteisėtai perėjusių Lietuvos saugomą ES išorės sieną iš Baltarusijos, skaičius. Pristatyta esama padėtis vykimo per pasienio kontrolės punktus su Baltarusija. Pranešimo metu supažindinta su galimomis rizikomis ir priemonėmis joms valdyti, siekiant užtikrinti valstybės sienos su Baltarusija teisinį režimą. Taip pat atkreiptas dėmesys ir į užsikrėtusiųjų COVID–19 virusu užsieniečių transportavimo problemą.

S. Nekraševičius apibendrino, kad, siekiant užtikrinti valstybės sienos su Baltarusija teisinį režimą, šiuo metu taikomas tarnybos prevencinių saugumo priemonių planas. Visi VSAT padaliniai informuoti apie esamą situaciją, ir atsižvelgiant į turimus išteklius, pavesta maksimaliai efektyviai planuoti bei paskirstyti pajėgumus, saugant valstybės sienos ruožą su Baltarusija.

NUTARTA:

Atsižvelgiant į pateiktą informaciją pavesti:

1. Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos nuolat stebėti situaciją ir esant rizikoms teikti pasiūlymus dėl tinkamo sienos režimo užtikrinimo.

2. Užsienio reikalų ministerijai – įvertinti galimas grėsmes šiuo metu veikiančiam ypatingų humanitarinių prižasčių koridoriui Baltarusijos Respublikos piliečiams (Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1226 2.1.2.16 papunktis) ir esant reikalui teikti siūlymus dėl jo funkcionavimo.

Sprendimams **pritarta bendru sutarimu.**

4. SVARSTYTA: Geriamojo vandens tiekimo Vilniaus mieste problematika, susijusi su galima avarija Astravo atominėje elektrinėje.

Simonas Gentvilas, aplinkos ministras, pristatė esamą teisinį reglamentavimą, atkreipdamas dėmesį, kad radiologinio monitoringo funkcija yra perduodama Radiacinės saugos centrui, o už vandenviečių teritorijas ir vandens tiekimo organizavimą atsakingos yra savivaldybių administracijos.

Tačiau pabrėžė, kad, esant galimai avarijos Astravo atominėje elektrinėje grėsmei, Vilniaus regiono savivaldybės neturėtų būti paliktos savieigai. S. Gentvilas taip pat informavo, kad, vertinant minėtą grėsmę, Lietuvos vandenvietėms, 2014 m. Lietuvos geologijos tarnyba yra atlikusi išsamią analizę pagal kurios įžvalgas buvo sukonkretinti specialieji ir strategijos planai.

Povilas Poderskis, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, supažindino su nustatytais vandenviečių ribomis ir apsaugos zonomis. Taip pat pristatė Vilniaus m. pasirengimą esant galimam vandens užteršumui, akcentuodamas, kad yra parengti planai tiek galimam vandens užteršimui per Neries upę, tiek esant oro taršai. Atkreipė dėmesį, kad minėta Lietuvos geologijos tarnybos analizė nėra išsamiai atlikta, todėl Vilniaus m. savivaldybė negali tinkamai rengti ir planuoti technologinių procesų.

Marius Šveikauskas, UAB „Vilniaus vandenys“ generalinis direktorius, pritarė anksčiau pasisakiusiems, atkreipdamas dėmesį, kad reikalingi tikslesni ir išsamesni duomenys. Taip pat trumpai pristatė veiksmus, numatytus minėtuose planuose, esant Neries upės ar oro taršai, ir kylančius iššūkius. Paprašyta Aplinkos ministerijos paramos, prisidedant dalinai finansuojant tam tikrus vandenviečių žiedinimus. M. Šveikauskas informavo, kad yra įsigytas hidromodeliavimas, kurio pagalba, radiacinės taršos atveju, būtų galima lengvai nustatyti, kaip tinkamai reikėtų keisti vandens tiekimo schemą ar padidinti vandens tiekimą iš kitų vandenviečių. Nurodė, kad, esant vandens užteršumui, numatyta geriamąjį vandenį Vilniaus miesto gyventojams tiekti iš Neries upės vandens baseino nepaveikiamų vandenviečių. Taip pat informavo ir apie kitas atliekamas investicijas, rengiantis galimai avarijai Astravo atominėje elektrinėje.

Saulius Greičiu, PAGD direktorius, atkreipė dėmesį, kad priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba atlieka civilinės saugos būklės funkcijos įgyvendinimo, tame tarpe, ir pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms kontrolę. Informavo, kad š. m. atliktas Vilniaus m. savivaldybės civilinės saugos būklės patikrinimas. Konstatuota, kad savivaldybė yra įsivertinusi galimą Baltarusijos AE avarijos grėsmę, atnaujiniusi ir patikslinusi ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, kuriame numatyti veiksmai galimos avarijos Astravo atominėje elektrinėje atveju, taip pat numatyti ir UAB „Vilniaus vandenų veiksmai“.

Ramunė Marija Stasiūnaitienė, Radiacinės saugos centro (toliau – RSC) direktoriaus pavaduotoja, laikinai vykdanti direktoriaus funkcijas, informavo, kad šalia valstybinės sienos su Baltarusija, Buivydžiuose įrengta Neries vandens radioaktyviojo užterštumo ankstyvojo perspėjimo stotis. Baltarusijos AE avarijos atveju, radionuklidams patekus į Neries vandenį, iš šios stoties gavus tokią informaciją, ji nedelsiant būtų perduota atitinkamoms valstybės ir savivaldybių institucijoms, kurios pagal savo kompetenciją taikys atitinkamus apsaugomuosius veiksmus. R.M. Stasiūnaitienė atkreipė dėmesį, kad RSC, nuo sausio 1 d. iš Aplinkos apsaugos agentūros perimdama ankstyvojo perspėjimo sistemos RADIS bei ARGOS prognozavimo sistemos administravimo funkcijas, vertino Neryje esančių vandens ankstyvojo perspėjimo stočių pakankumą. RSC nuomone, siekiant užtikrinti operatyvų radioaktyviojo užterštumo aptikimą ir Vilniaus m. vandenviečių apsaugą, būtina įrengti dar vieną tokią stotį šalia Vilniaus. Tam būtinas atitinkamo lėšos – 210 tūkst. Eur (180 tūkst. Eur kainuoja vandens ankstyvojo perspėjimo stotis ir 30 tūkst. Eurų – metinis jos aptarnavimas).

NUTARTA:

Atsižvelgiant į atsakingųjų institucijų pateiktą informaciją:

1. Pavesti Vilniaus miesto savivaldybei bendradarbiaujant su Aplinkos ministerija, Radiacinės saugos centru ir kitomis atsakingosiomis valstybės institucijomis išanalizuoti, įvertinti ir prireikus patikslinti esamus ekstremaliųjų situacijų planavimo dokumentus, siekiant tinkamai pasirengti ir reaguoti į geriamojo vandens užteršimą, ar tiekimo nutrūkimą Vilniaus regione, taip pat užtikrinant tinkamą pasirengimą galimoms avarijoms Astravo AE.

2. Pritarti tikslingumui Radiacinės saugos centro pateiktą informaciją ir pasiūlymus dėl ankstyvojo perspėjimo stoties Neries upėje papildomo įsigijimo svarstyti planuojant kitų metų valstybės biudžeto asignavimus.

3. 2021 m. I ketvirtyje šį klausimą svarstyti pakartotinai ir įvertinti pasirengimo pažangą.

Sprendimams pritarta **bendru sutarimu.**

VESK pirmininkė padėkojo už konstruktyvų darbą ir paskelbė posėdžio pabaigą.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Agnė Bilotaitė

Posėdžio sekretorė

Loreta Naraškevičienė